

O93, f. 10va; V630, f. 29vb; N442, f. 29rb; I83, f. 60ra; VD38, f. 54rb; SG670, p. 96a; P9629, f. 5r; Bcan4, f. 54v; E97, f. 31ra; P102; BII13, f. 50rb; S105, f. 38v

CUIUS^a SUPRA DE CAUSIS ET GRAVATIONIBUS SACERDOTUM. 5

Bcan4: XI

P102; *BII13*: XI De causis et gravationibus sacerdotum et quod boni a malis semper persequantur

[H. 11] Dilectissimis^b fratribus omnibus episcopis per 10
diversas constitutis regiones^c Alexander episcopus.
Nulli^d, fratres^e, dubium est, quia boni a malis semper
<BII13, f. 50va> persequantur^f <SG670, p. 96b> et
tribulantur. Propter quod nos^g humiliari^h oportetⁱ sub
potenti manu dei, ut liberet nos in tempore 15
tribulationis. Nam, sicut leo rugiens circuiti quaerens,

5 a *Überschrift*] Item EPISTOLA (Item EPISTOLA *korr. aus* EPISTOLA *SG670*) SANCTI ALEXANDRI PAPAE DE PERSECUTIONIBUS (PERSECUTIONIBUS *korr. aus* PERSUTIONBUS *SG670*) EQUANIMITER TOLERANDIS *SG670*; Secunda epistola alexandri papae *P102*; *BII13*; *Überschrift am Rande als Rubrik geschrieben* **10** b Dilectissimi *P102*; iclectissimis *S105* **11** c regionibus *O93*; *N442* **12** d *am Rande nur noch fragmentarisch lesbare Rubrik [...]*e in [...] e vo[...] aut [...] quis [...] *O93*; *am Rande drei Punkte N442* | e fratres dubium] dubium fratres *E97* **13** f persequantur] persecutionem patiuntur *I83*; *SG670*; *Bcan4*; *S105* **14** g nos humiliari oportet] humiliemur *V630*; oportet nos humiliari *VD38*; *E97*; *P102*; *BII13* | h humiliari oportet *korr. aus* humiliari *O93* | i oportet *fehlt N442* **16** j circumit *E97*

2. Alexander-Brief, 14–20 Propter... invenerit] I Petr. V. 6. 8.

Coll. Ans. ded. 1. II, 167 (23–36 Familiares... fungamini); **II, 120** (62–77 Si... ponunt); **X, 33** (107–129 Bonum... pereatis)

Ps.-Remedius 1. c. 25 (42–53 Si... avertit); **2. c. 26** (69–129 Qui... pereatis)

Burchard 1. I, 130 (62–66 Si... peribitis); **2. I, 129** (69–129 Qui... pereatis)

Bonizo 1. III, 40 (31–36 Qui... fungamini); **2. Bonizo III, 62** (69–129 Qui... pereatis)

Coll. trip. 1. 4, 6 (24–29 Ipsi... exaudiuntur)

Ivo, Decr. 1. II, 69 (24–29 Ipsi... exaudiuntur); **2. VI, 45** (24–29 Ipsi... exaudiuntur); **3. Ivo, Decr. V, 230** (62–66 Si... peribitis); **4. V, 229** (69–129 Qui... pereatis)

Slg. in drei Büchern III, 21, 1 (12–27 Nulli... consumunt); **III, 21, 2** (42–50 Si... recipiendus); **III, 21, 3** (69–77 Qui... ponunt)

Gratian 1. C. III, q. 1, c. 5 (12–77 Nulli... ponunt); **2. C. I, q. 1, c. 91** (24–29 Ipsi... exaudiuntur); **3. D. XCIV, c. 2** (42–50 Si... recipiendus)

2. Alexander-Brief, 12 fratres] *fehlt* DG₁ **14** humiliari... oportet] oportet humiliari DG₁ **16–17** sicut... sic] *fehlt* DG₁

quem devoret, sic^k diabolus non cessat circuire^{l m} et
 quaerere, quos ex fidelibus perdat, et maxime illos,
 <I83, f. 60rb> quos ardentioresⁿ in servitio salvatoris
 20 eique familiares^o invenerit.

Bcan4: XII familiares domini

P102; *BIII3*: XII Qui sint^p familiares salvatoris

[H. 12] Familiares^{q r} dico eos, quos sibi^s sacrari et in
 ordine apostolatus^{t u} constitui voluit. Ipsi enim pro
 25 populo interpellant et peccata populi comedunt^v, quia
 suis precibus et oblationibus <VD38, f. 54va> ea
 delent atque^w consumunt^x. Qui^y quanto digniores
 fuerint, tanto facilius^z pro necessitatibus, <Bcan4, f.
 55r> quibus^a clamant, exaudiuntur. Multum enim, ut
 30 ait beatus apostolus^{b c} Iacobus, valet deprecatio iusti
 assidua. Qui enim vos persequitur, ipsum, cuius vice
 legatione^d fungimini, persequitur^e, quia^f, sicut ipse
 filius^g dei mediator <SG670, p. 97a> fuit dei et
 hominum, ita et vos eius vice in ecclesia estis
 35 constituti, ut inter deum et homines legatione^{h i}
 fungamini.

P9629; *S105*: Excommunicandum qui perturbat^j sacerdotes

Bcan4: XIII Quod ab ecclesiae pitiendi sunt qui sacerdotibus non
 obtemperant

40 *P102*; *BIII3*: XIII Quod a multis sit arguendus et a liminibus

17 k sic] sic sic *P102* | l circumire *E97* | m circuire] circuire
 querens quem devoret *P102* **19** n am *Rande* studiosiores *VD38*
20 o familiares *SG670*; *S105* **22** p sint] sint inter *P102* **23** q
 am *Rande* | r Familiares *SG670*; *S105*; Familiares *korr. aus*
 Familiares *BIII3* | s *interlinear* id est prespiteros *SG670* **24** t
interlinear id est episcopus *SG670* | u apostolatus *korr. aus*
 apostolatu **25** v commendant *I83*; *Bcan4*; *BIII3*; *S105*;
commendant korr. aus commendat SG670 **27** w aque *VD38* | x
 am *Rande* dissipant *VD38* | y quia *I83* **28** z am *Rande* citius
VD38 **29** a quibus *korr. aus* qui *V630* **30** b apostolus *fehlt I83*;
P102; *BIII3* | c apostolus Iacobus] iacobus apostolus *V630* **32** d
 legationem *I83*; legatione *korr. aus* legationi *P9629*; legatione
korr. aus legationes *BIII3* | e persequuntur *S105* | f am *Rande* z
V630 **33** g filiis *P102* **35** h legationem *I83* | i legatione
 fungamini *korr. aus* legatione *O93* **37** j perturbant

25 25 et... comedunt] Os. IV. 8. **29–31** Multum... assidua] Iac. V. 16.

17 circuire] circumire querens que devoret *DG₁* **24** Ipsi] Ipsi sacerdotes
CT₁ | enim] sacerdotes *ID₁*; *DG₂* **25** populi] *fehlt ID₁* | comedunt]
 condempnant *CT₁*; *ID₁* **26** et... oblationibus] *fehlt ID₁*; *DG₂*
27–66 Qui... peribitis] Et infra *DG₁* **28** pro] in *CT₁*; *ID₁*; *DG₂*
 necessitatibus] necessitatibus pro *CT₁*; *ID₁* **33–34** *SG670*... hominum]
 Dei et hominum fuit *BS₁* **34** eius... vice] vice eius *BS₁*

ecclesiae arcendus qui legationem episcoporum impedit
 [H. 13] Si^k quis autem legationem vestram impedit, non
 unius sed multorum profectum avertit^l. Et sicut multis
 nocet, ita a multis arguendus est et bonorum
 societate^m carendusⁿ. <BII13, f. 50vb> Et quia dei
 causam impedit et statum^o conturbat ecclesiae, <N442,
 f. 29va> <E97, f. 31rb> ideoque ab eius liminibus^p
 arceatur^q. Ab omnibus^r s quoque^t talis est <S105, f.
 39r> cavendus et non in communione fidelium <I83,
 f. 60va> usque ad satisfactionem^u v recipiendus. Est
 enim statutum^w x olim^y, ut^z, qui statum^a b conturbat
 ecclesiae, ab eius liminibus^c d arceatur^e f, nec cum^g
 fidelibus comunicet, qui eorum bona avertit^h i. Vos
 ergo, si dilectionem habueritis ad invicem et
 unanimes^j k fueritis, facile tales superare poteritis. 55

N442: De episcopis coepiscopos inquietantibus

I83: De amore fraterno

Bcan4: XIII

P102; BIII3: XIII De episcopis qui sunt inter se discordes et
 canino dente se derodere conantur et de his qui se a collegio
 episcoporum et ab auxilio subtrahunt 60

[H. 14] Si^l vero, quod absit, discordes fueritis et canino
 dente vos derodere coeperitis, <VD38, f. 54vb> non
 solum eos non superabitis^m, sed et vobisⁿ ipsis^o

42 k am Rande Nota 43 l interlinear destruit VD38 45 m
 societate korr. aus soetate P9629 | n coercendus V630; E97;
 cariturus korr. aus carendus SG670 46 o am Rande ordine VD38
 47 p liminibus] liminibus ecclesiae V630 48 q am Rande
 repellatur korr. aus replatur VD38 | r hominibus V630; E97 | s
 omnibus quoque] omnibus enim korr. aus omnibus SG670 | t
 quoque fehlt S105 50 u am Rande humiliationem placationem
 VD38 | v sasatisfactionem BIII3 51 w am Rande aliquando
 destitutum finitum VD38 | x statutum korr. aus statum V630 | y
 olim ut] olim ut is korr. aus olim is SG670 | z is S105 | a
 interlinear ordine VD38 | b statum korr. aus statim BIII3 52 c
 interlinear ianuis VD38 | d luminibus | e interlinear repellitur
 VD38 | f arceatur korr. aus arceantur V630 | g com Bcan4 53 h
 am Rande Dissipat repellit VD38 | i avertit korr. aus evertit
 P9629 55 j am Rande concordes VD38 | k unanimes korr. aus
 unimes BIII3 62 l am Rande drei Punkte N442; am Rande Nota
 I83 64 m superabitis korr. aus superabi N442 | n vobis ipsis] vos
 ipsi I83 | o ipsi P102

53–55 Vos...poteritis] cf. Vict. 7, Fel. II. pp. 11.

42 vestram] fehlt DG₃ 45 carendus] privandus DG₃ 47 ideoque] ideo
 RC₁; DG₃ | eius...liminibus] liminibus eius RC₁ 51 ut] Is RC₁

65 nocebitis atque ab eis <SG670, p. 97b> superabimini^p,
et innocenter^q forte peribitis.

Bcan4: Ut sacerdotes unanimes sint contra rebelles ecclesie

S105: Scismaticos appellat qui consacerdotibus non auxiliantur

70 Qui^r s autem ex vestro collegio^t fuerit et ab auxilio
vestro se subtraxerit, magis schismaticus^u v quam
sacerdos esse probabitur^w.

P9629: scismaticos appellat qui cum sacerdotibus non auxiliantur

Ecce, inquit propheta, quam bonum et quam

iocundum habitare fratres in unum. Illi^x vero non in

75 unum habitant, qui^y az^a a fratrum se^b solacio^c

subtrahunt, aut^d, quod deterius^e est, fratribus insidias

praeparant aut laqueos^f ponunt. De his enim et eorum

similibus <BII13, f. 51ra> dominus per Oseae <V630,

f. 30ra> prophetam loquitur dicens: Propter vos

80 lugebit terra^g et infirmabitur omnis, qui habitat in ea,

in^h bestiaⁱ agri et^j in^k volucre^l caeli, sed et pisces

maris congregabuntur. Verumtamen unusquisque non

iudicet, <I83, f. 60vb> et^m non arguatur vir, populus

enim tuus sicut hiⁿ, qui contradicunt sacerdoti, et

85 corruet^o hodie et corruet etiam propheta tecum. Nocte^p

tacere feci matrem tuam. Conticuit^q populus^r meus eo,

65 p superabimini *korr. aus* superamini *BII13* **66** q innocentes *SG670; S105* **69** r *am Rande* Nota *I83* | s Qui *S105* | t *am Rande* congregatione *VD38* **70** u *am Rande* divise *VD38* | v sismaticus *Bcan4* **71** w *am Rande* Usque hic *VD38* **74** x *am Rande* N *SG670* **75** y qui a *korr. aus* qui *BII13* | z a *fehlt P102* | a a fratrum] fratrem *Bcan4* | b se solacio] solatio se *V630; P9629; E97* | c *am Rande* auxilium *VD38* **76** d ac *I83*; et *SG670; S105* e *am Rande* peius *VD38* **77** f *am Rande* deceptiones *VD38* **80** g terram *P102* **81** h in] in qua *korr. aus* in ea *SG670*; in ea *S105* | i bestiae *P9629; SG670; S105* | j et in] et *korr. aus* et in *P9629* | k in *fehlt SG670; S105* | l volucres *VD38; SG670; P102; S105* **83** m et *fehlt SG670; S105* **84** n hi qui] iniqui *S105* **85** o *am Rande* cades *VD38* | p nocte *korr. aus* note *S105* **86** q *am Rande* tacuit *VD38* | r populus meus *korr. aus* populus *S105*

73–74 Ecce... unum] Ps. CXXXII. 1. **79–98** Propter... custodiendo] Os. IV. 3-10.

66 innocenter] *DB1; ID3* **69** collegio... fuerit] fuerit collegio *DG1* fuerit] fugerit *ID4* **74–75** in²... habitant] habitant in unum *DG1* **76** aut] et *RC2; DB2; BS2* | est] est qui *ID4* **77** praeparant... ponunt] ponunt... preparant *ID4* | ponunt] ponunt. Et infra: Dominum crucifigunt, qui eum in sacerdotibus suis persecuntur, quia crux a cruciatu dicitur. Magnum uero cruciatum sustinet qui uim patitur. (3. *Alexander-Brief* 100-103) *DG2* **77–111** De... adiuuare] Item post pauca *RC2; DB2; BS2; ID4*

quod non habuerit scientiam. Quia tu scientiam
 <SG670, p. 98a> repulisti, repellam te^s, ne sacerdotio
 fungaris mihi. Et^t oblita es legis dei tui, obliviscar
 <VD38, f. 55ra> filiorum tuorum et^u ego. Secundum
 multitudinem eorum sic^v peccaverunt mihi, gloriam
 eorum et^w ignominiam commutabo. Peccata populi
 mei^x comedent et ad iniquitatem eorum sublevabunt^y
 animas eorum. <P9629, f. 5v> [Et erit sicut populus
 sic sacerdos, et visitabo super eum^z vias eius, et
 cogitationes eius reddam ei. Et comedent et non
 saturabuntur. Fornicati sunt et non cessaverunt,
 quoniam dominum dereliquerunt^a in non custodiendo.
 Haec^b cavete^c ^d, fratres, et bona semper agere]
 festinate^e, [quia in hoc cognoscent omnes, dicit
 dominus, quoniam mei estis discipuli, si dilectionem
 habueritis ad invicem.]

Bcan4: XV

*P102; BIII3: XV De cohibendis^f dissensionibus^g et
 altercationibus et de opprimendis qui in fratres seditiones
 excitant^h*

[H. 15] Bo]num est namque <E97, f. 31va> proculi
 [dubio et omnibus <N442, f. 29vb> timentibus deum
 desiderabile, <I83, f. 61ra> cohibere^j dissensiones] et
 altercationes fratribusque subvenire, et^k invicem non
 invidere, [sed adiuvere. Nos ergo, qui^l discipuli
 domini et dici^m ⁿ] et esse cupimus, portare crucem

88 s te] te et ego *korr. aus* te SG670 **89** t Et] et quia I83; SG670; Bcan4; S105 **90** u et ego *fehlt* I83; SG670; Bcan4; S105 **91** v si P9629; I83; Bcan4; qui SG670; S105 **92** w ad *korr. aus* et V630; in VD38; P102; BIII3; in *korr. aus et SG670; et fehlt* E97 **93** x mei *fehlt* SG670; S105 | y sullevabunt E97 **95** z eum *korr. aus* eos VD38 **98** a reliquerunt BIII3 **99** b Haec *fehlt* I83; Bcan4 | c *am Rande* praevideate VD38 | d cavete *korr. aus* caute P102 **100** e festinate *korr. aus* festinatis P102 **104** f cogibendis P102 | g dissensionibus *korr. aus* dissensinibus BIII3 **106** h excitant *korr. aus* exitant BIII3 **107** i *am Rande* certe VD38 **109** j *am Rande* prohibere VD38 **110** k et] et in P102 **111** l qui *korr. aus* quid BIII3 **112** m dicit Bcan4 | n dici et *korr. aus* dicet S105

101–102 quoniam... invicem] Ioann. XIII. 35. **107–111** Bonum... adiuvere] sec. conc. Later. 649. secr.IV. (Mansi 10,1031). Cf. Iul. 4. **111–116** Nos... parat] cf. Iul. 7.

<SG670, p. 98b> Christi et compati^o fratribus
 debemus, et^p non [quascumque eis^q insidias au]t
 115 foveas praeparare, quia talionem^r meretur, qui
 fratribus^s foveam parat^t. Nolite^u <O93, f. 10vb>
 errare, fratres, quia deus non irridetur. Huius <S105,
 f. 39v> rei^v gratia vobis dominus commisit^w ecclesiam
 suam, ut pro omnibus laboretis et cunctis oppressis
 120 opem^x ferre^y non neglegatis. Unde et dominus
 <VD38, f. 55rb> per prophetam loquitur dicens:
 <Bcan4, f. 55v> Haec dicit dominus: Iudicate^z mane
 iudicium et eruite^a vi^b c oppressos^d de manu
 calumniantis, ne forte egrediatur^e quasi ignis
 125 indignatio mea, et succendatur, et non sit, qui
 exstinguat. Vos ergo^f, qui in summo^g speculo^h a
 domino constituti estis, attendereⁱ eos et opprimere^j
 oportet, qui in fratres seditiones et scandala excitant,
 ne simul cum eis pereatis.
 130 Salutate omnes, qui recte laborant in evangelio Christi
 et iuste <I83, f. 61rb> gubernant^k navem eius, ne
 cohabitantes^l m in eaⁿ mergantur^o aut suffocentur.
 Salutat vos omnis^p apostolica^q ecclesia in domino.

113 o *am Rande* fratrum miseras quasi proprias deputare VD38;
am Rande N SG670 **114** p et *fehlt* P102 | q eis *korr. aus* ei I83
115 r *am Rande* vindictam retributionem VD38 **116** s fratribus
 foveam] foveam fratribus P9629; E97 | t preparat I83 | u Nolite]
 Nolite ergo P9629 **118** v regi I83 | w *interlinear* credidit VD38
120 x *am Rande* auxilium VD38 | y *interlinear* tribuere prestare
 VD38 **122** z *am Rande* N SG670 **123** a *interlinear* liberate
 VD38 | b *interlinear* violentia VD38 | c vi *korr. aus* vos V630;
 vim I83; vi *korr. aus* vim Bcan4 | d *am Rande* afflictus VD38
124 e grediatur P102 **126** f ergo *korr. aus* ego VD38 | g
interlinear a SG670 | h *interlinear* a SG670 **127** i *am Rande*
 considerare opprimere castigare VD38 | j opprimeret Bcan4 **131** k
 gubernant *korr. aus* gubernat P102 **132** l *am Rande* simul
 VD38 | m quohabitantes I83 | n ea *korr. aus* eo O93 | o mergantur
korr. aus mercantur BIII3 **133** p omnes VD38; omnis *korr. aus*
 omnes BIII3 | q apostolica *korr. aus* apostoloca SG670

116–117 Nolite... irridetur] Gal. VI. 7. **117–120** Huius... neglegatis] cf.
 Eleuth. 6, ep. Athan. ad Lib., Ioh. I. pp. ep. 1. **122–126** Iudicate...
 exstinguat] Ier. XXI. 12. **126–127** Vos... estis] Coelest. ep. ad episc. per
 Vienn. pr. (H. no. 34). Cf. Clem. 56, Zeph. 9, Ant. 8, Fab. 11, Fel. II. pp.
 10. **130–134** Salutate... Amen] sec. Phil. IV. 21. 22.

113 Christi] Domini DB₂; ID₄ **118** vobis... dominus] Dominus vobis ID₄
122 Haec... dominus] *fehlt* BS₂ **123** oppressos] oppressum BS₂
126 summo... speculo] summa specula DB₂ **128** in] inter ID₄

Amen.

<SG670, p. 99a> Data XVII^r Kalend. Novembris
Traiano^s et Heliano vv. cc^t. cons^s.

135

O93, f. 10vb; V630, f. 30ra; N442, f. 29vb; I83, f.
61rb; VD38, f. 55rb; SG670, p. 99a; P9629, f. 5v;
Bcan4, f. 55v; E97, f. 31va; P102; BII13, f. 51rb;
S105, f. 39v

140

135 r XVIII N442; VD38; P102; BII13; XVIII I83; VIII Bcan4
136 s triano E97; traiano *korr. aus* triano BII13 | t claris SG670
u cons.] *folgt:* Praeceptum domini est ut excepta causa
fornicationis uxor a viro dimitti non debeat Et ideo quicumque
citra culpam criminis suprascripti uxorem suam quacumque
occasione dimiserit quia quod deus coniunxit ille separare
disposuit tamdiu ecclesiastica communione privatus et caetu
omnium christianorum maneat alienus quamdiu et ad societatem
relicte coniugis redeat et partem sui corporis honestet lege
coniugii sinceriter amplectetur et foveat Hii enim qui ammoniti a
sacerdote semel et bis terquae ut corrigantur ad carum suę
coniugis redire noluerint consortium ipsi se suis meritis et a
palatine dignitatis officio separabunt et insuper generose dignitatis
testimonium quamdiu in culpa fuerint amissuri (*amissuri korr.*
aus amissuri P102) sunt quia carnem suam dissidii iugulo
tradiderunt P102

135–136 Data... cons] Nota cons. des. ex c. 1. vit. Alex. in libr. pontif.